

İÇİNDEKİLER

ALTINCI BASIYA ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	XI
§ 1. TOPLU İŞ HUKUKUNA GİRİŞ	1
I. TOPLU İŞ HUKUKUNUN GELİŞİMİ.....	1
II. ANAYASA’NIN İLGİLİ HÜKÜMLERİ.....	5
III. SENDİKA VE TOPLU PAZARLIK HAKKINA İLİŞKİN ULUSLARARASI BELGELER	8
1. Birleşmiş Milletler Belgeleri	8
a. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi.....	8
b. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme.....	8
c. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	9
2. Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmeleri.....	10
a. 87 No’lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi.....	10
b. 98 No’lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi	13
c. Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunmasına ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin 151 Sayılı Sözleşme	14

d. İşletmelerde İşçi Temsilcilerinin Korunması ve Onlara Sağlanacak Kolaylıklar Hakkında 135 sayılı Sözleşme	17
e. Tarım İşçilerinin Dernek Kurma ve Birleşme Haklarına Müteallik 11 sayılı Sözleşme.....	19
3. Avrupa Konseyi Belgeleri	19
a. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	19
b. Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	20
4. Avrupa Birliği Belgeleri.....	21
a. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı.....	21
b. Çalışanların Temel Sosyal Hakları Topluluk Şartı....	21
IV. TOPLU İŞ HUKUKU'NDA YARGILAMAYA İLİŞKİN GENEL ESASLAR.....	22
1. Toplu iş hukuku yargılamasında görev ve yetki	22
2. İş uyuşmazlıklarında basit yargılama usulü uygulanması.....	25
3. Toplu iş hukukunda kesin karar verilmesi üzerine.....	25
4. Kesin karar verilen haller.....	27
a. İlk derece mahkemesinin kesin olarak karar vermesini düzenleyen hükümler.....	27
b. Bölge adliye mahkemesinin kesin olarak karar vermesini düzenleyen hükümler.....	29
c. Yargıtay'ın kesin olarak karar vermesini düzenleyen hükümler	30
5. Toplu iş hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda dava şartı olarak arabuluculuk	31

BİRİNCİ BÖLÜM SENDİKA HUKUKU

§ 2. SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ.....	31
I. GENEL OLARAK	31
II. SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN AYRIMLARI	33

1. Bireysel sendika özgürlüğü	33
a. Olumlu sendika özgürlüğü.....	33
b. Olumsuz sendika özgürlüğü	33
2. Kolektif sendika özgürlüğü	33
§ 3. SENDİKA KAVRAMI VE UNSURLARI.....	35
I. SENDİKANIN TANIMI.....	35
II. SENDİKANIN UNSURLARI.....	35
1. Özel hukuk tüzel kişiliği	35
2. İşçi ve işverenlerce kurulması.....	35
3. Amaç unsuru	36
4. Serbestçe kurulan bir tüzel kişilik olması.....	36
5. Sendikaların bağımsız kuruluşlar olması	37
6. Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına uygun faaliyet.....	37
§ 4. SENDİKALARIN KURULMASI	39
I. SENDİKALARIN KURULUŞ DÜZEYİ	39
1. İşyeri/meslek/işkolu esasına göre sendikalaşma	39
2. Sendikaların işkolu esasına göre kurulması	40
a. Genel Kural: İşkolu esası	40
b. İstisna: Belirli kişiler için işkolu esası dışında sendika kurulabilmesi–mesleki faaliyetin esas alınması.....	43
3. İşyerinin girdiği işkolunun belirlenmesi	44
a. İşkolu tespiti talebinde bulunabilecek olanlar	45
b. İşkolunun Bakanlıkça belirlenmesi.....	46
c. İşkolunun belirlenmesinde esas alınacak ölçütler	47
d. Bağlı işyerlerinde tespit.....	49
e. Parçalı tespit	58
f. Alt işverenlerde tespit.....	60
g. Tespitin yapılma zamanı.....	63
h. İşkolu tespitinin bekletici sorun yapılması	66

aa. Yetki işlemleri başlamadan önce işkolu tespiti ..	66
bb. Yetki işlemleri başladıktan sonra işkolu tespiti ..	70
i. İşkolu tespiti–NACE ilişkisi	74
j. Tespite karşı dava açılması	85
aa. Dava açma süresi.....	85
bb. Davanın tarafları ve davanın ihbarı	85
cc. Yetkili mahkeme.....	87
dd. Mahkemenin kararı	88
k. Bakanlığın işkolu tespiti yapmaktan kaçınması.....	89
II. İŞÇİ SENDİKASININ KURULUŞ USULÜ	92
1. Sendika kurucularının nitelikleri.....	92
a. İşçi sıfatına sahip olmak.....	92
b. Fiilen çalışmak	93
c. Fiil ehliyetine sahip olmak.....	97
d. Belirli suçlardan hüküm giymemiş olmak.....	97
e. Asgari kurucu sayısı.....	98
2. Tüzük ve belgelerin hazırlanması ve tevdii	98
3. Sendikanın tüzel kişilik kazanma anı.....	100
4. Tüzel kişilik kazanıldıktan sonra yapılacaklar.....	101
5. Tüzük ve belgelerde eksiklik veya kanuna aykırılık saptanması.....	101
6. Sendikanın fiil ehliyetini kazanması	102
III. KURULUŞLARIN GENEL MERKEZ DIŞINDA ALT KADEME ÖRGÜTLENME BİRİMLERİ: Şube, bölge şubesi ve temsilcilik	102
IV. İŞVEREN SENDİKASININ KURULUŞU	106
V. KONFEDERASYONUN KURULUŞU.....	108
1. Farklı işkollarında kurulu en az beş sendikanın bir araya gelmesi.....	108
2. Tüzüğün hazırlanması ve tevdii.....	108
VI. KURULUŞLARIN KATILMASI VEYA BİRLEŞMESİ..	109

---

§ 5. SENDİKA VE KONFEDERASYONUN ORGANLARI.....	111
I. ZORUNLU ORGANLAR.....	111
1. Genel kurul.....	111
a. Genel kurulun görev ve yetkileri.....	111
b. Genel kurulun oluşması.....	112
aa. İşçi sendikası genel kurulunun oluşması	115
aaa. Şube genel kurulu.....	115
bbb. Genel merkez genel kurulu	120
bb. İşveren sendikası genel kurulunun oluşması ...	121
cc. Konfederasyon genel kurulunun oluşması.....	121
c. Genel kurulun toplantı dönemleri.....	122
aa. İlk genel kurul	122
bb. Sonraki olağan genel kurullar.....	122
cc. Olağanüstü genel kurul.....	122
d. Genel kurul toplantısına çağrı.....	124
e. Süresinde çağrı yapılmaması	126
f. Genel kurulun toplantı ve karar yeter sayıları	126
g. Genel kurulda seçim yapılması ve seçimlere itiraz.	127
aa. Genel kurulda seçim.....	127
bb. Genel kurulda yapılacak seçimlerde uygulanacak esaslar	127
cc. Genel kurulda yapılan seçimlere itiraz.....	129
aaa. Seçimlerdeki işlemlere itiraz	129
bbb. Seçimlerdeki usulsüzlük veya Kanuna aykırı uygulama iddiasıyla itiraz	131
ccc. Seçimin kayyım tarafından yapılması	133
h. Genel kurul kararlarına ilişkin yargı denetimi.....	133
i. Seçim olmayan genel kurulda alınan kararların iptalinin koşulları	134
aa. Ortada bir genel kurul kararının bulunması....	135
bb. İptal talep edenin genel kurul kararına katılmamış veya toplantıya katılmamış olması	135
cc. Genel kurul kararının hukuka aykırı olması....	136

dd. Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayılmaması	136
ee. Dava açma süresi.....	136
ff. Görevli mahkeme ve kanun yolu	137
gg. Genel kurul kararlarının hukuka uygunluğunun tespiti için dava açılabilir mi?	137
j. Her genel kurulun birbirinden farklı sonuçlar doğurması	141
k. Şube genel kurulunun iptali davalarında taraf teşkili	141
2. Genel kurul dışındaki zorunlu organlar	143
a. Genel kurul dışındaki organlara ilişkin ortak hükümler	143
aa. Üye sayıları	143
bb. Üyelerin nitelikleri.....	144
cc. Üyeliğin son bulması.....	144
dd. Toplantı ve karar yeter sayıları	144
b. Yönetim kurulu.....	145
aa. Yönetim kurulu üyeliği	145
aaa. Üyeliğe seçilebilme koşulları ve üye seçimi	145
bbb. Üyelerin görev süresi ve sona ermesi	146
ccc. Üyelerin mal bildiriminde bulunma zorunluluğu	146
bb. Yönetim kurulunun görevleri.....	147
c. Denetleme kurulu.....	150
aa. Denetleme kurulu üyeliği.....	150
bb. Denetleme kurulunun görevleri.....	150
d. Disiplin kurulu.....	151
aa. Disiplin kurulu üyeliği	151
bb. Disiplin kurulunun görevleri	151
II. İHTİYARİ ORGANLAR.....	152
§ 6. ÜYELİĞİN KAZANILMASI	154
I. İŞÇİ SENDİKASI ÜYELİĞİ.....	154

1. Üyelik koşulları.....	154
a. İşçi sıfatına sahip olmak.....	154
b. On beş yaşını doldurmuş olmak	154
c. Sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda çalışmak	154
d. Aynı anda birden fazla sendikaya üyelik durumu ...	154
aa. Farklı işkollarına giren işyerlerinde çalışma	155
bb. Farklı işverenlere ait aynı işkoluna giren işyerlerinde çalışma	155
cc. Birden fazla sendikaya üyeliğin geçersiz olma durumu	155
2. Üyeliğin kazanılması süreci.....	156
a. e-Devlet üzerinden başvuru ve üyeliğin kazanılma anı	156
b. Üyeliğin mahkeme kararıyla kazanılması	158
c. Kurucu üyelik.....	160
II. İŞVEREN SENDİKASI ÜYELİĞİ.....	160
1. İşveren sıfatına sahip olmak.....	160
2. Üyelik prosedürü.....	161
III. KONFEDERASYON ÜYELİĞİ.....	162
IV. ULUSLARARASI İŞÇİ VE İŞVEREN KURULUŞLARINA ÜYELİK VE KURUCULUK.....	163
§ 7. ÜYELİK İLİŞKİSİNDEN DOĞAN HAK VE BORÇLAR.....	165
I. ÜYELİK İLİŞKİSİNDEN DOĞAN HAKLAR.....	165
1. Faaliyetlere ve yönetime katılma hakkı	165
2. Eşit davranılmasını ve ayrımcılık yasaklarına uyulmasını talep hakkı.....	165
II. ÜYELİK İLİŞKİSİNDEN DOĞAN BORÇLAR.....	166
1. Kararlara uyma borcu.....	166
2. Aidat ödeme borcu	166
a. Aidatın miktarı	166
b. Aidat borcunun askıda olması	167
c. Aidatın kaynaktan kesme usulüyle gönderilmesi ...	167

d. Aidatın kesilmemesi veya süresinde gönderilmemesi.....	169
e. Alt işverenin aidat borcundan asıl işverenin sorumluluğu.....	171
f. Yetkili sendikanın ihtilafli olduğu dönemde aidatın kesip gönderilmesi yükümlülüğü	172
g. Ard etki döneminde aidatın kesilip gönderilmesi yükümlülüğü.....	173
h. Aidat alacağında zamanaşımı ve görevli mahkeme.	174
§ 8. ÜYELİĞİN ASKIYA ALINMASI VE SONA ERMESİ	175
I. ÜYELİĞİN DEVAMINI ENGELLEMEYEN HALLER..	175
1. Organlarda görev alma.....	175
2. Geçici işsizlik.....	175
3. Aylık veya toptan ödemeye rağmen çalışmanın devam etmesi.....	176
4. Mevsimlik işçiler	177
II. ÜYELİĞİN ASKIYA ALINMASI	177
III. ÜYELİĞİN SONA ERMESİ.....	177
1. Üyeliğin kendiliğinden sona ermesi	177
a. Ölüm.....	177
b. İşçi sıfatının ortadan kalkması	178
c. İşkolunun değişmesi	178
d. İşveren sıfatının ortadan kalkması.....	178
e. Sendika tüzel kişiliğinin sona ermesi	178
f. Yaşlılık, malullük aylığı veya toptan ödeme amacıyla işten ayrılma.....	178
2. Üyeliğin istifa suretiyle sona ermesi	179
a. İstifa usulü.....	179
b. İstifanın hüküm doğurma anı	179
3. Üyeliğin ihraç suretiyle sona ermesi.....	181
4. Konfederasyon üyeliğinden istifa ve ihraç	183

§ 9. SENDİKAL FAALİYET GÜVENCESİ VE ÜYELİK GÜVENCESİ.....	184
I. GENEL OLARAK	184
II. 6356 SAYILI KANUNA KADAR OLAN SÜREÇ.....	186
1. İş güvencesinden önceki dönem	187
2. İş güvencesinden (4773 sayılı Kanun) sonraki dönem.	187
III. 6356 SAYILI KANUN İLE BAŞLAYAN SÜREÇ	188
1. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından önceki durum.....	189
a. Terim konusu.....	189
b. İşe girişteki sendikal ayırım için de tazminat öngörülmesi	189
c. Sendikal tazminat talebi ile işe iade davası arasındaki zorunlu bağlantının ortadan kaldırılması.....	189
d. Sendikal tazminat talebi ve işe iade talebinin ayrılmasının değerlendirilmesi.....	192
e. İptalden önce iş güvencesine tabi olmayanların durumu	193
2. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ile ortaya çıkan durum	196
IV. SON DURUMUN TOPLU ŞEKİLDE ORTAYA KONULMASI.....	199
1. Sendikal ayırım yasakları.....	200
a. İşe alınmada sendikal ayırım yasağı.....	200
b. Çalışma koşullarının belirlenmesinde sendikal ayırım yasağı	200
c. İş sözleşmesinin sona erdirilmesinde ayırım yasağı	200
d. Üyelik ve sendikal faaliyet nedeniyle ayırım ve işten çıkarma yasağı.....	201
2. Ayırım yasaklarına aykırı davranış halinde sendikal tazminat	201

3. Sendikal nedenle iş sözleşmesinin feshi halinde sendikal tazminat uygulanması	201
a. Sendikal işe iade davası açma imkanı	201
b. İşe iade davası açmaksızın doğrudan sendikal tazminat talebinde bulunulabilmesi	202
V. BİRDEN FAZLA SENDİKAL TAZMİNAT NEDENİNİN GERÇEKLEŞMESİ	202
VI. SENDİKAL TAZMİNATIN HESABINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR	203
1. Sendikal tazminatın miktarı	203
2. Sendikal tazminata esas ücret	206
VII. SENDİKAL TAZMİNATIN TABİ OLDUĞU ZAMANAŞIMI	206
VIII. İSPAT YÜKÜ VE YARGI KARARLARI	208
1. İspat Yüğü	208
2. Yargı Kararları	213
IX. AKSİNE ANLAŞMALARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	229
X. SENDİKAL İŞE İADE DAVASINDA KANUN YOLU	229
XI. SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN TÜRK CEZA KANUNU İLE KORUNMASI	232
1. Bireysel sendika özgürlüğünün engellenmesi	234
2. Kolektif sendika özgürlüğünün engellenmesi	244
XII. İDARİ PARA CEZASI YAPTIRIMI	246
XIII. FAALİYETİ ENGELLENEN SENDİKANIN TAZMİNAT TALEP HAKKI ÜZERİNE	247
§ 10. İŞÇİ KURULUŞU YÖNETİCİLİĞİ VE GÜVENCESİ	250
I. YÖNETİCİ KAVRAMI	250
II. YÖNETİCİ İLE KURULUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİ	250
III. VEKALETİN SÜRESİ	254
IV. AMATÖR–PROFESYONEL YÖNETİCİ AYRIMI	255
V. YÖNETİCİLERE YAPILACAK ÖDEMELERİN BELİRLENMESİ	257
VI. İŞÇİ KURULUŞU YÖNETİCİLİĞİNİN GÜVENCESİ	257

1. İşe geri dönme güvencesi.....	258
a. Yararlanmanın koşulları	258
aa. Yönetici seçilmesi nedeniyle işten ayrılma.....	258
bb. Yöneticilik görevinin belirli nedenlerle son bulması.....	259
cc. Bir ay içinde başvuru	260
b. İşe geri dönme güvencesinin hükümleri.....	260
aa. İşverenin işe başlatma zorunluluğu	260
bb. İşverenin yöneticiyi işe başlatmaması.....	261
2. Kıdem tazminatı alma olanağı	262
3. İşçi kuruluştan yöneticilerinin sosyal güvenlik hakkı	265
4. Askı halinin başlaması ve sona ermesi	265
5. Amatör yöneticilerin durumu	266
6. Birden fazla dönem yöneticilik yapılması halinde güvenceden yararlanma durumu	266
a. Yöneticilik dönemlerinin birbirini izlemesi halinde.....	266
b. Yöneticilik dönemleri arasında kesinti bulunması halinde.....	267
VII. YÖNETİCİNİN SADAKAT YÜKÜMÜNÜN DEVAM ETMESİ.....	267
§ 11. İŞYERİ SENDİKA TEMSİLCİLİĞİ VE GÜVENCESİ	268
I. ATANMASI.....	268
II. NİTELİKLERİ.....	268
III. SAYISI	269
IV. GÖREVLERİ	269
V. TEMSİLCİNİN GÖREV SÜRESİ VE SONA ERMESİ..	271
VI. TEMSİLCİNİN GÜVENCESİ.....	273
1. Feshe karşı korunma.....	273
a. Fesih tarihi ile mahkeme kararının kesinleştiği tarih arasındaki süre	276
b. Mahkeme kararının kesinleşmesinden sonraki süre.....	277

c.	Kararın kesinleşmesine kadar ve karar kesinleştikten sonraki süreye ilişkin ortak koşul: Temsilcilik sıfatının devam etmesi	278
d.	Temsilcinin mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren altı işgünü içerisinde başvurmasının ve başvurmamasının iş sözleşmesine etkisi	280
aa.	Temsilcinin süresinde başvurması.....	280
bb.	Temsilcinin süresinde başvurmaması.....	280
e.	Başvurmasına rağmen işe başlatılmayan temsilcinin, temsilcilik sıfatının sonradan ortadan kalkması veya başka değişiklikler meydana gelmesi.....	282
f.	İşverenin süresinde başvuran temsilciyi dilediği zaman işe davet edebilmesi.....	282
2.	İş ve işyeri değişikliğine karşı korunma.....	283
VII.	TEMSİLCİNİN KARMA TALEPLİ DAVA AÇMASI.....	286
VIII.	TEMSİLCİ GÜVENCESİNİN AMATÖR YÖNETİCİLER İÇİN DE UYGULANMASI	287
IX.	ALT İŞVEREN SENDİKA İŞYERİ TEMSİLCİSİNİN HAKLARINDAN ASIL İŞVERENİN SORUMLULUĞU	289
§ 12.	KURULUŞLARIN DAVA EHLİYETİ.....	290
I.	GENEL OLARAK	290
II.	TÜZEL KİŞİLİK OLARAK.....	290
III.	KURULUŞLARIN ORTAK MENFAATE İLİŞKİN DAVA EHLİYETİ (TOPLULUK DAVASI).....	290
IV.	SENDİKALARIN DAVA TAKİP YETKİSİ.....	296
V.	DAVA EHLİYETİNİN KAPSAMININ TÜZÜKLE GENİŞLETİLEMESİ.....	299
§ 13.	KURULUŞLARIN FAALİYETLERİ VE GELİR/ GİDERLERİNDEKİ SINIRLAMALAR.....	301
I.	KURULUŞLARIN FAALİYETLERİNİN ÇERÇEVESİ	301
1.	Tüzük ve amaç doğrultusunda faaliyet	301

2.	Faaliyetten yararlandırmada eşitlik, ayırım yasaklarına uyma ve toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetme.....	301
3.	Faaliyetlerden üye olmayanların yararlanmasının kuruluşun iznine bağlı olması	302
II.	KURULUŞLARA SERBEST FAALİYETLER.....	303
1.	Sendikaların toplu iş sözleşmesi yapması ve toplu iş uyuşmazlığının tarafı olması.....	303
2.	Sendikaların işyeri sendika temsilcisi tayin etmesi.....	304
3.	Kuruluşların doğal afetlerde yardım yapması	304
4.	İşveren sendikalarının (SGK primlerinin karşılanması amacıyla) dayanışma ve yardım fonu oluşturması	305
5.	Sendikaların grev ve lokavt yardımları yapması	306
6.	Kuruluşların eğitim amaçlı yardımlar yapması	306
7.	Kuruluşların sanayi ve ticaret kuruluşlarına yatırım yapması	307
III.	FAALİYETLERDEKİ VE GELİR/GİDERLERDEKİ YASAKLAR	308
1.	Kuruluşların amaç dışı faaliyet yasağı.....	308
2.	Siyasi partilerle ilişkilerdeki yasaklar	308
3.	Gelirlerin dağıtılması yasağı.....	309
4.	İşçi ve işveren kuruluşlarının birbirleriyle ilişkilerindeki yasaklar	310
5.	Kuruluşların yardım ve bağış almasına ilişkin sınırlamalar	310
§ 14.	KURULUŞLARIN DENETİMİ VE ŞEFFAFLIK	312
I.	GENEL OLARAK	312
II.	DENETİMİN TÜRLERİ	314
1.	Kuruluşun denetleme kurulunun denetimi	314
2.	Yeminli mali müşavir denetimi.....	314
III.	DENETİMLERE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER.....	315

1. Denetim raporu hazırlanması.....	315
2. Raporların ilanı.....	316
3. İşlemlerde usulsüzlük veya yolsuzlukların bildirimini	316
§ 15. KURULUŞLARIN FAALİYETLERİNİN	
DURDURULMASI, KAPATILMASI VE SONA ERMESİ....	317
I. GENEL OLARAK	317
II. FAALİYETİN DURDURULMASI VE KAPATMA	
SEBEPLERİ.....	317
1. Tüzük ve belgelerde eksiklik ve kanuna aykırılık	317
2. Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokratik	
esaslara aykırı faaliyet.....	318
III. FAALİYETİN DURDURULMASININ HÜKÜMLERİ	319
1. Tüzel kişiliğin devam etmesi.....	319
2. Kayyım atanması.....	320
3. Dayanışma aidatı ödeme borcunun ortadan kalkması.	320
IV. SONA ERMENİN HÜKÜMLERİ	320
1. Tüzel kişiliğin sona ermesi.....	320
2. Malvarlığının tasfiyesi.....	320
3. Malvarlığının devri	320

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ HUKUKU

§ 16. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE KONUSU	323
I. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİYLE	
DÜZENLENEBİLECEK ALANIN	
BELİRLENMESİNİN ÖNEMİ	323
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN KONU İTİBARIYLA	
KAPSAMI	325
1. İşçiler ve işverenlerin karşılıklı ekonomik ve sosyal	
durumları ve çalışma şartları kavramı.....	325
2. Toplu iş sözleşmesinin 6356 sayılı Kanunda	
öngörülen konusu.....	335

a.	İş sözleşmesiyle ilgili hükümler	336
aa.	İş sözleşmesinin yapılmasına ilişkin hükümler	336
bb.	İş sözleşmesinin konusuna ilişkin hükümler...	337
cc.	İş sözleşmesinin sona ermesine ilişkin hükümler	339
b.	Toplu iş sözleşmesi taraflarının karşılıklı hak ve borçlarına ilişkin hükümler	340
c.	Toplu iş sözleşmesinin uygulanması, denetimi ve uyumsuzlukların çözümüne ilişkin hükümler	340
§ 17.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI, DÜZEYİ VE KAPSAMI (TÜRLERİ)	342
I.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI.....	342
II.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN DÜZEYİ	344
III.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN KAPSAMI (TÜRLERİ)	345
1.	İşyeri toplu iş sözleşmesi.....	345
2.	İşletme toplu iş sözleşmesi.....	345
3.	Grup toplu iş sözleşmesi	348
IV.	ÇERÇEVE SÖZLEŞME	350
§ 18.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİ KAVRAMI.....	354
I.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİ.....	354
1.	Genel olarak.....	354
2.	İşveren tarafının yetkisi	354
3.	İşçi tarafının yetkisi	354
a.	İşkolu barajı.....	356
aa.	Oranı	356
bb.	İşkolu barajının belirlenmesi (işkolu istatistikleri)	360
cc.	İstatistiklerin yayımı ve itiraz.....	362
b.	İşyeri/işletme/grup barajı	364
c.	İşyerindeki/işletmedeki işçi sayısının belirlenmesi.....	380
aa.	İşçi niteliğine sahip olanlar.....	380

bb. Muvazaalı işçi alındığı iddiası	383
cc. Derdest işe iade davalarının etkisi.....	385
dd. Yasal süre içinde bildirilenlerin esas alınması.	389
ee. İşverenin kendi kusuruna dayanamaması.....	392
d. Bir işverenin birden fazla bağımsız faaliyeti tek merkezden yürütmesi.....	394
II. KAMUDA TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YAPMA HAKKININ KONFEDERASYONLARA TANINMASI	395
§ 19. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİNİN ALINMASI (TESPİTİ)	401
I. BAŞVURU.....	401
1. Başvuru hakkına sahip olanlar.....	401
2. Başvuru zamanı	401
3. Bir başka sendikanın başvurusu	402
4. Başvurunun içeriği.....	403
5. Başvurunun geri çekilmesi.....	403
II. BAŞVURUNUN İNCELENMESİ VE BİLDİRİM.....	404
1. Başvuru gününe göre inceleme	404
2. Bakanlığın bildirimini	406
a. Olumsuz tespit bildirimini.....	406
b. Olumlu tespit bildirimini.....	406
3. Olumlu/olumsuz tespit bildirimine itiraz	407
a. İtiraz hakkına sahip olanlar ve itiraz süresi	407
b. Görevli makam ve yetkili mahkeme	409
c. İtiraz dilekçesinin kaydettirilmesi.....	412
d. İtirazın davalıları	415
aa. Olumlu tespitte	415
bb. Olumsuz tespitte.....	416
e. İtirazın konusu ve incelenmesi	420
4. Yerel mahkeme kararına itiraz (olumlu tespitite itiraz ile olumsuz tespitite itiraz arasındaki düzenleme farklılığı).....	425

5. İtirazın sonucu	427
6. Kesin yetki belgesi verilmesi.....	428
7. Yetki belgesinin hükümden düşmesi	428
8. Gereksiz hale gelmiş bir düzenleme: İşletme niteliğinin belirlenmesine ilişkin itiraz.....	431
9. Yetki davasının makul sürede sonuçlandırılmamış olması halinde sendikanın tazminat talep hakkı.....	435
10. Bilerek yetkisiz mahkemede dava açılması	437
§ 20. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞMELERİ VE İMZALANMASI.....	440
I. GÖRÜŞMEYE ÇAĞRI.....	440
1. Çağrı süresi	440
2. Çağrı tarihinin bildirim ve çağrıya tüm tekliflerin eklenmesi.....	440
II. GÖRÜŞMENİN BAŞLAYACAĞI YER VE ZAMANIN BELİRLENMESİ	442
III. GÖRÜŞMENİN BAŞLAMASI.....	442
1. İlk toplantı.....	442
2. İlk toplantı gününün değiştirilebilmesi	443
3. Azami toplantı süresi.....	443
IV. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İMZALANMASI, ŞEKLİ VE İLANI	444
V. İŞVERENİN, BİR BAŞKA YERDE UYGULANAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİ UYGULAYACAĞI TAAHHÜDÜNDE BULUNMASI.....	444
§ 21. YETKİ BELGESİ BULUNMAKSIZIN YAPILAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE HÜKÜMLERİ	447
I. YETKİ BELGESİ BULUNMAKSIZIN YAPILAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KAVRAMI.....	447
II. HÜKÜMSÜZLÜĞÜN DAVA YOLUYLA İLERİ SÜRÜLMESİ.....	447
1. Davanın tarafları	448
2. Davanın hukuki niteliği.....	448

3. Dava açma süresi.....	449
III. DÜZENLEMENİN İSABETSİZLİĞİ.....	449
IV. HÜKÜMLERİ.....	450
1. Tarafların gerçekte yetkili olup olmaması.....	450
2. Toplu iş sözleşmesinin uygulanmasının durdurulması	452
3. Hükümsüzlük kararının etkisi	453
4. İşverenin toplu iş sözleşmesinin yetkisiz yapıldığını bilmediği iddiası	454
§ 22. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ VE YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ	456
I. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ	456
1. Toplu iş sözleşmesinin belirli süreli olması.....	456
2. Yasal en az ve en çok süre.....	456
a. Kural.....	456
b. İstisna	457
3. Sürenin sonradan değiştirilememesi.....	457
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN YÜRÜRLÜK BAŞLANGICI	458
1. Sözleşmenin imza tarihinde yürürlüğe girmesi.....	458
2. Sözleşmenin imza tarihinden sonra yürürlüğe girmesi	458
a. Kanundan doğan zorunluluk nedeniyle.....	458
b. Tarafların anlaşmasıyla.....	459
3. Sözleşmenin yürürlük tarihinin imza tarihinden önceye alınması (geriye etki)	459
a. Sözleşmenin geriye etkili yürürlüğe konulmasının amacı.....	459
b. Geriye etkili yürürlüğe koyabilme yetkisinin sınırları.....	460
aa. Anayasal sınırlar	460
bb. Fiili uygulama olanağı.....	461
c. Geriye etkili yürürlüğe koymanın açıkça kararlaştırılması.....	461

d. Geriye etkinin süresinin sınırı.....	462
aa. Eski toplu iş sözleşmesinin bitimi tarihi.....	462
bb. Yetki belgesi için başvurulduğu tarih.....	463
cc. Toplu iş sözleşmesinin azami süresi.....	464
§ 23. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞ SÖZLEŞMESİ	
   ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	465
I. DOĞRUDAN VE EMREDİCİ ETKİ.....	465
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNE AYKIRI PROTOKOL	
YAPILMASI: EMREDİCİ ETKİNİN TİPİK	
UYGULAMASI.....	467
III. EMREDİCİ ETKİNİN ENGELLENMESİ.....	470
1. Emredici etkinin tarafların iradesiyle ortadan	
kaldırılması.....	470
a. Düzenlemenin olumlu ve olumsuz yönleri.....	470
b. Emredici etkinin ortadan kaldırılmasının	
koşulları ve kapsamı.....	472
c. Emredici etkinin ortadan kaldırılmasının	
hükümleri.....	473
2. İşçi lehine hüküm	473
a. İşçi lehine hüküm kuralının kapsamı.....	473
b. İşçi lehine hüküm değerlendirmesinde statü	
değişiklikleri.....	476
§ 24. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİYLE BAĞLILIK VE	
   YARARLANMA	484
I. İŞVEREN SENDİKASI ÜYELERİNİN TOPLU İŞ	
SÖZLEŞMESİYLE BAĞLILIĞI	484
1. Bağlılığın başlangıcı	484
2. Bağlılığın sona ermesi	484
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN TÜM İŞÇİLERE	
UYGULANACAK HÜKÜMLERİ.....	485
III. İŞÇİLERİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN	
YARARLANMASI.....	487
1. Taraf sendika üyelerinin yararlanması.....	488

a.	Yararlanmanın başlangıcı.....	488
aa.	İmza tarihinde üye olan işçiler.....	488
bb.	İmza tarihinde iş sözleşmesi sona ermiş işçilerin durumu	492
cc.	İmza tarihinden sonra üye olan işçiler	493
b.	Üye sıfatıyla yararlanmanın sona ermesi.....	495
2.	Taraf sendikaya üye olmayanların yararlanması	496
a.	Dayanışma aidatı ve sendika özgürlüğü ilişkisi	496
b.	Dayanışma aidatı ödeyerek yararlanma koşulları..	498
aa.	Yararlanma hakkına sahip bulunan işçiler	498
bb.	Talepte bulunulması	499
aaa.	Talebin muhatabı	500
bbb.	Talebin kabulünün gerekmemesi	500
cc.	Dayanışma aidatının miktarı ve ödenmesi	500
dd.	Dayanışma aidatı ödeyerek yararlanmanın başlangıcı.....	501
aaa.	Toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasındaki haklardan yararlanabilmenin önemi.....	504
bbb.	Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı	504
ccc.	İptalden sonraki süreç.....	508
ddd.	Görüşümüz.....	514
i.	Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçelerinin bağlayıcılığı konusunun incelenmesi.....	515
ii.	Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçesi.....	518
iii.	Karşı oy yazısının ve aksi yöndeki görüşlerin değerlendirilmesi	518
iv.	Dayanışma aidatı ödeyenlerle taraf sendikaya üye olanların toplu iş sözleşmesinden yararlanmaları konusundaki külfet farkı iddiası.....	522
eee.	İptalden sonra dayanışma aidatı ödeyerek yararlanma talebinde bulunma zamanı ve dayanışma aidatının ödenmesi konusu....	524

fff.	İptalden sonra dayanışma aidatı ödeyenlerin yürürlük tarihinden itibaren yararlanamayacağına ilişkin düzenlemelerin geçersizliği	530
ee.	Dayanışma aidatı ödeyerek yararlanmanın sona ermesi	532
c.	Yararlanmanın devam etmesine rağmen dayanışma aidatı ödeme yükümünün ortadan kalkması.....	532
3.	Kanuna uygun asıl işveren-alt işveren ilişkisinde alt işveren işçilerinin asıl işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden yararlanma talebi ve geçici iş ilişkisindeki durum.....	533
4.	Muvazaalı asıl işveren-alt işveren ilişkisinde ve geçici iş ilişkisinde yararlanma talebi	534
IV.	TARAF İŞÇİ SENDİKASININ YAZILI ONAYIYLA YARARLANMA	540
V.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANAMAYAN İŞÇİLER	541
1.	Grev sırasında işyerinde çalışmış bulunan işçiler.....	541
2.	Toplu iş sözleşmesi taraflarının anlaşmasıyla kapsam dışı bırakılan işçiler (kapsam dışı personel)	544
3.	İşveren vekilleri ve işvereni görüşmelerde temsil edenler.....	550
VI.	İŞVERENİN YARARLANMA KOŞULLARINI SAĞLAMAYAN İŞÇİLERİ TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANDIRMASI	550
VII.	YARARLANMAYA İLİŞKİN BAZI SÖZLEŞME KAYITLARI.....	552
1.	Kapalı işyeri şartı.....	552
2.	Yararlandırmama kaydı.....	553
3.	Sözleşme farkının güvencelenmesi (korunması) kaydı - İşverenin sendika üyesi olmayanlara dilediği hakları sağlama serbestisinin incelenmesi.....	555

§ 25. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN TEŞMİLİ	561
I. GENEL OLARAK	561
II. TEŞMİLİN KOŞULLARI	562
1. İlgililerin talebi	562
2. Yüksek Hakem Kurulu'nun görüşünün alınması	562
3. Teşmil edilecek toplu iş sözleşmesi ve uygulanacağı işyeri	562
4. Zorunlu değişikliklerin yapılması.....	563
5. Kararın yayımlanması ve gerekçe.....	563
6. Yürürlük tarihi	564
III. TEŞMİLİN HÜKÜMLERİ.....	564
1. Teşmilin tarafların karşılıklı hak ve borçlarını kapsayamaması	564
2. Teşmil edilen hükümlerden yararlanmanın üyelik sıfatına veya dayanışma aidatı ödenmesine bağlı olmaması	565
3. Teşmilin süresi ve sona ermesi	565
§ 26. YETKİ/TOPLU GÖRÜŞME SÜRECİ İÇERİSİNDE VEYA İMZADAN SONRA MEYDANA GELEN BAZI DEĞİŞİKLİKLERİN ETKİSİ	567
I. GENEL OLARAK	567
II. TARAF İŞÇİ/İŞVEREN SENDİKASINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER.....	567
1. Toplu iş sözleşmesi imzalandıktan sonra meydana gelen değişiklikler	567
a. İşçi sendikasının faaliyetinin durdurulması veya tüzel kişiliğin sona ermesi.....	567
b. İşveren sendikasının faaliyetinin durdurulması veya tüzel kişiliğinin sona ermesi	568
2. Toplu iş sözleşmesi imzalanmadan önce meydana gelen değişiklikler	568
a. İşveren sendikasının faaliyetinin durdurulması veya tüzel kişiliğinin sona ermesi.....	568

b. İşçi sendikasının faaliyetinin durdurulması veya tüzel kişiliğin sona ermesi.....	568
III. SENDİKANIN YETKİYİ KAYBETMESİ.....	569
IV. İŞKOLUNUN DEĞİŞMESİ.....	570
V. İŞVERENİN SENDİKA ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ.....	571
VI. İŞYERİNİN DEVRİ - İŞVERENİN DEĞİŞMESİ	571
1. İşletme veya işyeri toplu iş sözleşmesi bulunan bir işyerinin veya bir kısmının devri.....	573
2. İşletme toplu iş sözleşmesi tarafı olan bir işverenin, aynı işkolunda yeni bir işyeri devralması.....	575
3. Kanunda kuruluş şeklinde birleşme halinin düzenlenmemiş olması	576
VII. BAŞVURUDAN SONRA YETKİ AŞAMASINDA MEYDANA GELEN İŞYERİ DEVİRLERİ	578
1. Genel Kural: Yeni işverenin yetki işlemleriyle bağlı olması	578
2. İstisna: İşyeri devri ile birlikte yetki koşullarının ortadan kalkması.....	578
VIII. İŞYERİNİN TAŞINMASI.....	580
IX. İŞYERİNİN KAPANMASI.....	580
X. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANAN İŞÇİ KALMAMASI.....	581
§ 27. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN İRADERELERİYLE SONRADAN DEĞİŞİKLİK YAPILMASI	582
I. GENEL OLARAK	582
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE SONRADAN DEĞİŞİKLİK KAVRAMI.....	582
III. SONRADAN DEĞİŞİKLİĞİN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	584
IV. DEĞİŞİKLİK YAPMA YETKİSİ.....	584
V. DEĞİŞİKLİK YAPMA YETKİSİNE SAHİP OLANLAR VE USULÜ	585
VI. DEĞİŞİKLİK YAPMA YETKİSİNİN SÜRESİ.....	589

VII. DEĞİŞİKLİĞİN YAZILI ŞEKİLDE YAPILMASI	590
VIII. DEĞİŞİKLİĞİN İÇERİĞİ	590
1. Sözleşmenin sonradan değiştirilemeyecek unsurları ...	590
2. Sözleşmenin sonradan değiştirilebilecek unsurlarının değerlendirilmesi	591
a. Tarafların karşılıklı hak ve borçlarına ilişkin hükümlerde değişiklik	591
b. İş sözleşmesine ilişkin hükümlerde değişiklik.....	592
aa. Doğmuş bulunan haklara ilişkin değişiklik.....	592
bb. Gelecekteki haklara ilişkin değişiklik.....	597
c. Normların hukuki niteliğinde değişiklik	598
IX. DEĞİŞİKLİĞİN GÖREVLİ MAKAMA TEVDİ EDİLMESİ	599
X. SONRADAN DEĞİŞİKLİĞE İLİŞKİN UYUŞMAZLIK	599
1. Uyuşmazlığın hukuki niteliği	599
2. Uyuşmazlığın çözümlenmesi.....	600
a. İş mücadelesi yoluyla	600
b. Dava yoluyla.....	601
c. Özel hakem yoluyla.....	601
§ 28. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN HÜKÜMLERİ.....	604
I. GENEL OLARAK	604
II. TARAF SIFATININ ORTADAN KALKMASI.....	605
III. YENİ TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN UYGULANMAYA BAŞLAYABİLMESİ.....	605
IV. ARD ETKİ (TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞ SÖZLEŞMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİNİN DEVAMI)	605
1. Ard etkinin kapsamı	605
2. Ard etkiden yararlanacak işçiler	607
3. Ard etkinin sona ermesi.....	612

V.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ HÜKÜMLERİNİN İŞ SÖZLEŞMESİ TEMELİNDE UYGULANMAYA DEVAM EDİLDİĞİ AYRIK DURUM	615
§ 29.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN YORUM VE EDA DAVALARI	617
I.	GENEL OLARAK	617
II.	YORUM DAVASI.....	617
III.	YORUM DAVASININ KOŞULLARI VE HÜKÜMLERİ	619
IV.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNE DAYANAN EDA DAVALARINDA FAİZ.....	620
1.	Farklı faiz uygulamasının isabetsizliği.....	620
2.	Toplu iş sözleşmesine dayanan alacak kavramı ve faizin uygulanması	621
a.	Kanun hükmünün toplu iş sözleşmesinde tekrarlanması.....	621
b.	Kanunlarda yer alan bir hakkın toplu iş sözleşmesinde artırılması.....	622
c.	Toplu iş sözleşmesinde, kanunlarda yer almayan bir hakkın getirilmesi	623
d.	Toplu iş sözleşmesi sona erdikten sonraki talepler .	623
§ 30.	TOPLU GÖRÜŞMEDE ANLAŞMA SAĞLANAMAMASI HALİNDE ARABULUCULUK	625
I.	OLAĞAN ARABULUCULUK.....	625
1.	Tayin halleri.....	625
a.	İlk toplantıya gelmeme veya görüşmeye başlamama.....	625
b.	Toplantıya devam etmeme	626
c.	Toplu görüşme süresi içerisinde tarafların anlaşamadıklarını tespit etmesi	626
d.	Toplu görüşme süresinin dolması.....	626
2.	Durumun görevli makama bildirilmesi ve arabulucu tayini	627
3.	Arabulucunun görev süresi	627

4. Arabulucunun anlaşma sağlaması.....	628
5. Arabulucunun anlaşma sağlayamaması.....	628
II. OLAĞANÜSTÜ (İSTİSNAİ) ARABULUCULUK.....	629
1. Erteleme halinde olağanüstü arabuluculuk.....	629
2. Kanuni bir grev kararı alınması halinde olağanüstü arabuluculuk.....	629
III. ARABULUCULUK SİSTEMİ	629
1. Seçici kurul	630
2. Arabulucunun tanımı ve nitelikleri	631
IV. ARABULUCULARIN SEÇİMİ VE İLANI.....	631
V. ARABULUCULARIN GÖREVLENDİRİLMESİ VE ÇALIŞMA ESASLARI.....	632
VI. ARABULUCULARIN GÖREVLENDİRİLEMeyeceği UYUŞMAZLIKLAR.....	633

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İŞ MÜCADELESİ HUKUKU

§ 31. İŞ UYUŞMAZLIĞININ TÜRLERİ	635
I. BİREYSEL İŞ UYUŞMAZLIĞI-TOPLU İŞ UYUŞMAZLIĞI.....	635
II. HAK UYUŞMAZLIĞI-MENFAAT UYUŞMAZLIĞI...	636
§ 32. TOPLU İŞ UYUŞMAZLIĞININ GREV VE LOKAVT YOLUYLA ÇÖZÜMLENMESİ	637
I. GREV VE LOKAVTIN ANAYASAL TEMELİ	637
II. GREV KAVRAMI VE UNSURLARI.....	638
1. Grev kavramı	638
2. Grevin unsurları	638
a. İşçilerin işi bırakması	638
b. Çalışılması gereken bir işin bırakılması.....	639
c. İş bırakmanın topluca çalışmamak suretiyle faaliyeti durdurmak veya aksatmak amacı taşıması.....	639

d. Topluca çalışmamanın işçilerin aralarında anlaşmaları veya bir kuruluşun kararına uymaları suretiyle olması.....	640
e. İş bırakmanın süresi	641
3. Grev sayılmayan iş bırakma halleri	641
a. İşçinin ücretinin ödenmemesi nedeniyle çalışmaması.....	641
b. İşçinin iş sağlığı ve güvenliği bakımından ciddi ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması nedeniyle çalışmaması	642
c. İş sağlığı ve güvenliği bakımından idari tasarrufla işin durdurulması.....	642
4. Yasal grevin unsurları	643
a. Toplu iş sözleşmesi yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması.....	643
b. Yasal usulün yerine getirilmesi.....	646
aa. Kararın alınması ve ilanı	646
bb. Uygulama tarihinin işverene ve görevli makama bildirilmesi ve ilanı	647
cc. Uygulama tarihinin sonradan değiştirilmesi..	649
c. Karar ve uygulama sürelerine uyulmamasının yaptırımı.....	650
d. Grev kararının kapsamı	651
III. LOKAVT KAVRAMI	651
1. Lokavtın tanımı.....	651
2. Lokavtın unsurları	651
a. İşçilerin işten geçici olarak ve topluca uzaklaştırılması.....	651
b. Uzaklaştırmanın faaliyeti tamamen durduracak şekilde olması	652
c. İşveren kararı.....	652
3. Yasal lokavtın unsurları.....	652

a.	Toplu iş sözleşmesi yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması.....	653
b.	Yasal usulün yerine getirilmesi.....	653
aa.	Kararın alınması ve ilanı	653
bb.	Uygulama tarihinin bildirilmesi ve ilanı	654
4.	Lokavt kararının işyeri itibariyle kapsamı	655
a.	Grup toplu iş sözleşmesine ilişkin iptal edilen md. 60/6 hükmü	655
b.	Grev uygulanamayan bir işyerinde lokavt uygulama imkanı veren hüküm	657
5.	Günümüzde lokavtın iş mücadelesi aracı olma niteliği üzerine	658
IV.	GEÇİCİ VEYA SÜREKLİ GREV VE LOKAVT YASAKLARININ BULUNMAMASI	659
1.	Sürekli grev (ve lokavt) yasakları.....	659
a.	Sürekli yasağa tabi yerler ve işler.....	659
b.	Sürekli yasağa tabi kişiler.....	663
2.	Belirli hallere ilişkin geçici yasaklar.....	664
a.	Geçici doğa olaylarının ortaya çıkması	664
b.	Ulaştırma araçlarında.....	664
3.	Grev ve lokavtın Cumhurbaşkanı kararıyla ertelenmesi.....	664
a.	Ertelemenin koşulları.....	667
b.	Ertelemenin hükümleri.....	674
V.	GREVİN GREV OYLAMASIYLA ENGELLENMESİ... ..	676
1.	Oylama talebi	676
2.	Oylama yapılması yeter sayısı	677
3.	Oylamanın yapılması ve sonuçları	678
4.	Grev oylaması sonucuna itiraz	680
5.	Oylamanın sonucundan sonraki süreç	682
a.	Oylamada grevin yapılmaması sonucunun çıkması	682

b. Oylamada grevin yapılması sonucunun çıkması	683
VI. GREV (VE LOKAVT) HALİNDE MÜLKİ AMİRİN YETKİLERİ.....	687
§ 33. İŞ MÜCADELESİ YASAKLARINDA UYUŞMAZLIĞIN ÇÖZÜMÜ.....	689
I. GENEL OLARAK	689
II. UYUŞMAZLIĞIN YÜKSEK HAKEM KURULU TARAFINDAN ÇÖZÜLECEĞİ HALLER	689
1. İş mücadelesinin yasak olduğu hallerde.....	689
2. İş mücadelesinin ertelendiği hallerde.....	690
3. Grev oylaması halinde.....	690
III. YÜKSEK HAKEM KURULUNA BAŞVURU SÜRESİNİN KISALIĞI.....	691
IV. UYUŞMAZLIK YÜKSEK HAKEM KURULU'NA İNTİKAL ETTİKTEN SONRA TARAFLARIN YETKİSİ	691
V. İŞLETMEYE DAHİL İŞYERLERİNİN BAZILARINDA İŞ MÜCADELESİ YASAĞI OLMASI HALİNDE UYUŞMAZLIĞIN ÇÖZÜMÜ	692
VI. YÜKSEK HAKEM KURULU'NUN YAPISI, ÇALIŞMASI VE KARARLARININ NİTELİĞİ.....	694
1. Yapısı.....	694
2. Kurulun oluşumu	694
3. Yönetimi	696
4. Kurulun çalışması	696
5. Yüksek Hakem Kurulu kararlarının kesin olmasının anlamı.....	697
§ 34. YASAL GREV VE LOKAVTIN İŞ SÖZLEŞMESİ BAKIMINDAN HÜKÜMLERİ.....	699
I. İŞ SÖZLEŞMESİNİN ASKIYA ALINMASI	699
II. ASKI HALİNİN BAŞLAMASI VE SONA ERMESİ.....	700
III. YASAL GREV VE LOKAVTIN İŞ SÖZLEŞMESİ TARAFLARININ BORÇLARINA ETKİSİ.....	701

1.	Yasal grev ve lokavt sırasında askıda kalan borçlar.....	701
a.	İşçinin işgörme borcu.....	701
b.	İşverenin ücret ödeme borcu	701
aa.	Grev ve lokavt anına kadar işlemiş ücretler bakımından.....	701
bb.	Grev ve lokavt süresi için ücret ödenmesi bakımından.....	702
aaa.	Asıl ücret ve ücret ekleri bakımından.....	702
bbb.	Hafta tatili ücreti ödenmesi bakımından	704
ccc.	Ulusal bayram ve genel tatil günü ücreti bakımından	704
ddd.	İşverenin aidat kesme ve gönderme yükümlülüğü.....	705
2.	Yasal grev ve lokavt sırasında askıda kalmayan borçlar	705
IV.	YASAL GREV VE LOKAVTIN İŞ SÖZLEŞMESİNİ FESİH HAKKINA ETKİSİ.....	706
1.	İş sözleşmesinin haklı/geçerli nedenle feshine etkisi...	707
a.	Yasal grev ve lokavtın haklı/geçerli neden oluşturmaması.....	707
b.	Feshi ihbar sürelerine etkisi	709
aa.	Grev ve lokavt sırasında feshi ihbarda bulunulması	709
bb.	İşlemeye başlayan feshi ihbar süresinin grev ve lokavt nedeniyle durması.....	711
c.	İş sözleşmesinin grev nedeniyle feshedilmesi.....	711
V.	GREVE KATILMAKTAN VAZGEÇİRMEYE YÖNELİK İŞLEMLER	711
VI.	YASAL GREV VE LOKAVTTA GEÇEN SÜRENİN ETKİSİ.....	713
1.	Yıllık ücretli izin hakkının doğumu ve miktarına etkisi	713
2.	Belirli süreli iş sözleşmesine etkisi	714
3.	Deneme süresine etkisi	715

4. Kıdem ve ihbar tazminatı ile iş güvencesine esas hizmet süresine etkisi	716
5. Diğer kıdeme bağlı haklara etkisi	716
§ 35. YASAL GREV VE LOKAVTIN İŞ GÖRME BORCUNU GEÇİCİ OLARAK ORTADAN KALDIRAN HALLERLE BİRLEŞMESİ	718
I. GENEL OLARAK	718
II. YASAL GREV VE LOKAVT SIRASINDA YILLIK ÜCRETLİ İZİNİN KULLANILMASI	718
1. Yıllık izin kullanılırken grev ve lokavt başlaması.....	718
a. Grev başlaması	718
b. Lokavt başlaması	721
2. Yıllık iznin grev ve lokavt başladıktan sonra kullanılması	722
III. GREV VE LOKAVTIN İSTİRAHAT SÜRESİNE RASTLAMASI	723
1. Grevin işçi istirahatli iken başlaması	723
2. İşçinin grev sırasında hastalanması	726
3. Lokavtın işçi istirahatli iken başlaması	726
§ 36. YASAL GREV VE LOKAVTIN KONUT HAKKINA ETKİSİ.....	727
I. GENEL OLARAK	727
II. 6356 md. 69 KAPSAMINDA KONUT KAVRAMI.....	727
III. KONUTTAN YARARLANMANIN KOŞULLARI.....	728
1. Konutun iş sözleşmesine bağlı olarak sağlanmış olması	728
2. İş sözleşmesinin yasal grev ve lokavt nedeniyle askıda olması	728
IV. KONUTTAN YARARLANMANIN HÜKÜMLERİ	729
1. Yararlanmanın süresi.....	729
2. İşçinin konut masraflarını ödeme yükümü	729
3. İşverenin konuttan yararlanmayı engellememe yükümü.....	730

§ 37. YASAL GREV VE LOKAVT SIRASINDA KORUMA İŞLERİNİN YERİNE GETİRİLMESİ	731
I. GENEL OLARAK	731
II. İŞ MÜCADELESİNİN NİTELİĞİ VE KORUMA İŞLERİYLE İLİŞKİSİ.....	731
III. KORUMA İŞLERİNİN KAPSAMI.....	732
IV. KORUMA İŞLERİNİN SÜREYE BAĞLI (ARALI) OLAMAMASI	735
V. KORUMA İŞLERİNDE ÇALIŞTIRILACAK İŞÇİLERİN TESPİTİ.....	736
1. İşçi kadrosunun tespiti.....	736
a. İşverenin tespit yetkisi	737
b. Tespite itiraz	737
aa. İtirazın süresi.....	737
bb. İtirazın konusu	737
cc. İtirazda görevli ve yetkili mahkeme.....	738
dd. Davanın görülmesi.....	738
c. Tespitin birlikte yapılabilmesi.....	738
d. Görevli makamın tespit yetkisi	739
aa. Görevli makamın tespitini gerektiren haller ...	739
bb. Görevli makamın tespitine itiraz.....	741
e. Tespit zamanının isabetsizliği.....	741
2. İşçilerin ismen belirlenmesi.....	742
VI. KORUMA İŞLERİNDE ÇALIŞMANIN HÜKÜMLERİ	743
1. Koruma işleri yükümünün iki taraflı olması	743
2. Çalışma ve çalıştırma yükümüne aykırı davranışın yaptırımını.....	744
a. Hukuki yaptırım.....	744
b. İşverenin yeni işçi alma olanağı.....	744
c. Cezai yaptırım.....	745
3. Koruma işlerinde çalışan işçilerin toplu iş sözleşmesinden yararlanabilmesi	745

§ 38. YASAL GREV VE LOKAVTIN SENDİKANIN YETKİ VE SORUMLULUKLARI BAKIMINDAN SONUÇLARI ...746	
I.	ZARARDAN SORUMLULUK 746
1.	Sendikanın sorumluluğu..... 746
2.	Sendikanın kendi kusuru ile verdiği zarardan sorumluluğu 746
3.	İlgili kişilerin şahsi sorumluluğu..... 747
4.	Zararın kapsamı..... 747
II.	TARAF İŞÇİ SENDİKASININ GREV GÖZCÜSÜ TAYİN ETMESİ 748
III.	TARAF İŞVEREN SENDİKASININ LOKAVT GÖZCÜSÜ TAYİN ETMESİ 749
§ 39. YASAL GREV VE LOKAVTIN SENDİKA İLE ÜYESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ BAKIMINDAN SONUÇLARI..... 751	
I.	GENEL OLARAK 751
II.	ÜYENİN SENDİKA KARARLARINA UYMA YÜKÜMÜ 751
III.	GREV VE LOKAVT SIRASINDA ÜYELERE YARDIM YAPILMASI..... 752
1.	Grev ve lokavt fonları ile yardımda bulunabilme olanağı..... 752
2.	Yardımanın organizasyonu..... 753
3.	Yardımanın tüzükte düzenlenmesi zorunluluğu..... 754
4.	Grev ve lokavt ödeneği ve verilmesinde uyulması gereken kurallar 755
§ 40. YASAL GREVİN GREVE KATILMAYAN İŞÇİLERE İLİŞKİN SONUÇLARI 757	
I.	GENEL OLARAK 757
II.	İŞVERENİN GREVE KATILMAYAN İŞÇİLERİ ÇALIŞTIRMAMA HAKKI.....757
1.	Çalıştırmama hakkının kapsamı 757
2.	Çalıştırmama hakkının hükümleri..... 758

III. GREVE KATILMAYAN İŞÇİLERİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANAMAMASI.....	760
§ 41. YASAL GREV VE LOKAVTIN İŞ SÖZLEŞMESİ TARAFLARININ ÇALIŞMA VE ÇALIŞTIRMA SERBESTİSİNE İLİŞKİN SONUÇLARI.....	761
I. GENEL OLARAK	761
II. İŞVERENİN İŞ SÖZLEŞMESİ ASKIDA KALAN İŞÇİLERİN YERİNE BAŞKA İŞÇİ ÇALIŞTIRMAMA YÜKÜMÜ	761
1. Yükümlülüğün uygulanması	761
a. Süresi	762
b. Kapsamı.....	762
2. Yeni işçi alma yasağının istisnası	767
3. Yükümlülüğe aykırılığın yaptırımını	768
a. Aykırılığın tespiti.....	768
b. Yaptırım	768
III. İŞ SÖZLEŞMESİ ASKIDA KALAN İŞÇİLERİN BAŞKA İŞVEREN YANINDA ÇALIŞMAMA YÜKÜMÜ	769
1. Yükümlülüğün kapsamı.....	769
a. Genel kural.....	769
b. İstisna: Kısmi çalışma ve mevsimlik işler	770
2. Yaptırımı.....	770
IV. ÇALIŞAN İŞÇİLERİN ÜRETTİĞİ ÜRÜNLERİN DIŞARI ÇIKARILMASI	771
§ 42. YASAL GREV VE LOKAVTIN SOSYAL SİGORTALARA İLİŞKİN SONUÇLARI	774
I. GENEL OLARAK	774
II. YASAL İŞ MÜCADELESİ VE SOSYAL SİGORTA İLİŞKİSİ.....	774
1. Sosyal sigorta ilişkisinin devamı	774
2. Sigortalılık niteliği ve sigortalılık süresi bakımından etkisi	774

3. Bildirim ve prim ödeme yükümlülükleri bakımından etkisi	775
III. YASAL GREV/LOKAVTTA GEÇEN SÜRELERİN BORÇLANILMASI.....	776
§ 43. YASA DIŞI GREV VE SONUÇLARI	778
I. YASA DIŞI GREV KAVRAMI	778
II. TOPLU EYLEM HAKKI ÜZERİNE.....	779
1. Önkoşul: Ortada toplu eylem olarak nitelendirilebilecek bir eylemin varlığı	779
2. Son yıllardaki gelişmeler ve yargı kararları	780
a. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin toplu eylem hakkına ilişkin kararları.....	780
b. Yargıtay'ın yaklaşımı.....	784
c. Anayasa Mahkemesi'nin yaklaşımı	793
3. Kişisel görüşümüz	809
4. Yargı kararlarının belirginleşmesi	819
III. YASA DIŞI GREVİN HUKUKİ SONUÇLARI	821
1. İş sözleşmesini derhal fesih hakkı	821
a. Koşulları	821
aa. Yasa dışı grevin uygulanmaya başlamış olması.....	821
bb. İşçinin yasa dışı grevle ilgisinin bulunması	821
cc. İşçinin kusurlu olması.....	822
dd. İspat yükü.....	822
aaa. Grevin yasa dışı olduğunun ve işçinin grevle ilgili bulunduğunun ispatı.....	822
bbb. İşçinin kusurlu olduğunun ispatı	822
b. Yasa dışı grev nedeniyle feshin niteliği ve hükümleri.....	825
aa. Feshin hukuki niteliği	825
bb. Yasa dışı grev nedeniyle fesihte hak düşümü süresi.....	825
2. Yasa dışı grevde geçen süre için işçinin ücrete hak kazanamaması.....	826

3. Yasa dışı greve katılan işçilerin yerine başka işçi çalıştırma olanağı.....	826
4. Yasa dışı greve katılan işçilerin konuttan yararlanma durumu	826
5. Yasa dışı greve katılmayan işçilerin durumu	827
6. İşverenin yasa dışı grev nedeniyle uğradığı zararları talep etme hakkı.....	827
a. Zarar talebinin temeli.....	827
b. Zarardan sorumlu olanlar	828
aa. İşçi kuruluşunun sorumluluğu.....	828
bb. Greve katılan işçilerin sorumluluğu	830
c. Zararın kapsamı.....	830
d. İşverenin müterafik kusuru nedeniyle tazminattan indirim yapılması.....	832
e. İspat yükü.....	835
7. İşçi sendikasının üyesine karşı sorumluluğu.....	835
IV. YASA DIŞI GREVİN CEZAI SONUÇLARI	836
§ 44. YASA DIŞI LOKAVT VE SONUÇLARI	837
I. YASA DIŞI LOKAVT KAVRAMI	837
II. YASA DIŞI LOKAVTIN HUKUKİ SONUÇLARI.....	837
1. İş sözleşmesi bakımından sonuçları.....	837
a. İş sözleşmesinin ihlali	837
b. İhlalin doğurduğu hukuki sonuçlar	838
aa. İşçinin yasa dışı lokavt süresine ilişkin ücretini talep hakkı.....	838
bb. Diğer zararlarını talep hakkı.....	839
cc. İş sözleşmesini haklı nedenle fesih hakkı	839
2. Yasa dışı lokavt halinde taraf işveren sendikasının sorumluluğu	840
3. İşveren tarafının işçi sendikası karşısındaki sorumluluğu	840
III. YASA DIŞI LOKAVTIN CEZAI SONUÇLARI	842

§ 45. GREV VE LOKAVTIN YASA DIŞI OLUP OLMADIĐININ TESPİTİ DAVASI	843
I. TESPİT DAVASININ KONUSU	843
II. TESPİT DAVASININ TARAFLARI.....	843
III. DAVANIN AÇILABİLECEĞİ SÜRE.....	844
1. Davanın grev ve lokavt kararı verildikten sonra veya uygulanırken açılabilmesi	844
2. Grev ve lokavtın sona ermesinin davanın devamına engel olmaması.....	846
a. Grev ve lokavtın karar aşamasında kalmıő olması..	847
b. Grev ve lokavtın uygulamaya konulması.....	847
IV. DAVANIN GÖRÜLMESİ VE TESPİT KARARI	848
1. Görevli ve yetkili mahkeme	848
2. Mahkemece tedbir kararı verilebilmesi	848
3. Tespit hükmünün verilmesi	849
a. Tespit hükmünün davanın açıldığı tarihteki duruma ilişkin olması.....	849
b. Tespit hükmünün etkisi.....	849
aa. Tespit hükmünün tarafların üyelerini bağlayıcı niteliği	849
bb. Tespit hükmünün ceza davasında kesin delil oluşturması	850
§ 46. GREV VE LOKAVTIN SONA ERMESİ	852
I. TOPLU İŐ SÖZLEŞMESİNİN İMZALANMASI.....	852
II. GREVİ UYGULAYAN SENDİKANIN ORTADAN KALKMASI.....	852
III. ERTELEME KARARI VERİLMESİ	852
IV. GREV VE LOKAVTIN TARAFLARIN KARARIYLA SONA ERMESİ	853
V. İŞÇİ SENDİKASININ ÜYE KAYBI NEDENİYLE GREVİN SONA ERDİRİLMESİ	854
1. Koşulları.....	854

2. Grevin üye kaybı nedeniyle kaldırılmasının yetki belgesine etkisi	855
VI. GREVİN, GREV OYLAMASI NEDENİYLE SONA ERMESİ	862
VII. GREVİN BİLDİRİLEN GÜNDE BAŞLAMAMASI	863
VIII. GREV VE LOKAVTIN KÖTÜYE KULLANMA NEDENİYLE DURDURULMASI	865
1. Genel olarak.....	865
2. Durdurmanın koşulları.....	866
a. Yasal iş mücadelesinin iyiniyet kurallarına aykırı uygulanması.....	866
b. Durdurmayı talep yetkisi ve kullanılması	868
IX. KATILAN OLMAMASI VEYA KALMAMASI GREVİ SONA ERDİRİR Mİ?.....	872
KAYNAKÇA	875